

car, -gar (s. v. *endilgar* i *guizque*) *Anyiva*, V. *geniva* (amb dissimilació de la *y*- de la variant *enyiva*) *Anyivol*, V. *any*

ANYOC, 'aplec de fruits apinyats i sortits del mateix brot', mot dialectal d'origen incert, que sembla emparentat amb el cast. *añicos* 'bocinets' i el gall. i port. *anaco* 'tros', d'origen probablement pre-romà; algunes connexions cèltiques i indoeuropees incertes i sobretot el triple sufix *ANN-ÖKKO-, *ANN-ĪKKO-, *ANN-AKKO- confirmen aparentment el caràcter pre-romà, potser cèltic, amb un sentit com 'bocins i grupet d'objectes menuts'. □ 1.^a doc.: 1399.

En el *Llibre de la Mostassaferia* d'Igualada de 1399 «que nigu logador o tirador de verema no gos pendre rajms ab cistella ne *anyochs* de vinya de altri» (Dag., *AlcM*). El Dag. assenyala *anyoc* 'redol de coses agafades entre si' — *anyoc de bolets, de patates*, etc. a la Plana de Vic. Però és sobretot un mot ben viu a Mallorca: escrivia Mn. AMAlcover a Esporles parlant d'un bosquerol carboner: «En Moll l'espluga --- y en treu un bon *anyoc* de mots ben rimats» (BDLC XIII, 1923, 8). El cast. *añicos* és mot ben conegut, usat en la frase *hacer añicos*, com ho féu ja Cervantes, per bé que en el seu temps se sentís com un vulgarisme: Pedro Espinosa (Antequera, 1578-1650) citava la frase «hízolo mil *añicos* y mil zorrumos» com a exemple de les seves *Voces Vulgares y Mal sonantes* (ed. Rdz. Marín, 15.22). En el DCEC I, 228, li vaig dedicar un article, i com que de llavors ençà a penes he avançat en les conclusions provisionals i incertes, i tanmateix ja prou orientadores, a què arribava, valdrà més transcriure aquell article mateix en línies generals.

El gall. *anaco* significa 'tros (p. ex. de pa)' (VKR x, 147; Valladares) i es diu *cair en anacos* o a *anacos* (RLus. VII, gloss. de 1850, s. v.; amb cita d'una cobla gallega en Tiscornia, *M. Fierro coment.*, p. 446);¹ aquesta forma s'estén fins al portuguès del Minho (Figueiredo), mentre que en la resta del domini lingüístic té curs la variant *naco* 'tros (de pa, de pernil, de tabac, etc.)', que des del Brasil va passar a l'Argentina, especialment amb el valor de 'gros fragment de tabac' (Tiscornia, l. c.). És evident que *anaco* i el castellà *añico* són derivats d'un radical comú amb sufixos diferents, i amb la representació de la NN que és normal en els dos idiomes; per més que en castellà hagi quedat limitat el mot a la locució *hacer añicos*.

El cat. *anyoc* no significa el mateix i ja per això no és tan segur que tingui el mateix radical que el mot hispano-portuguès, si bé val a dir que l'allunyament dels significats no és prou gros perquè l'enllaç es torni inversemblant. Encara que *anyoc* sigui un mot dialectal és ben probable que el sinònim *manyoc*, que pertany al català comú, resulti d'un creuament d'*anyoc* amb *manat*,² i llavors anem a suposar que *anyoc* ha gué de formar part del català comú. Els dubtes que pugui inspirar l'enllaç amb el mot castellà i gallegoportuguès vénen més aviat de la semblança amb certs mots occitans i de més enllà. A la Vall d'Aran s'usa *nòc* 'manyoc, cosa arraimada', 'pom de llors', que con-

firma la NN etimològica, però en altres pobles aranesos diuen *nyòc*, *nyoquet*. Aquestes podrien ser formes manllevades del català, i també podríem atribuir un origen hispànic al bearn. *gnoque*, *gnosque*, *moug-nòc*, «bosse, bigne, tas» (*qu'èren tous en gnoque*), *agnouçà-s* «se pelotonner, se mettre en boule» (Pallay), però el delfinès *nióc* «groupe ou grappe de fruits; gros fragments de pâte dans une soupe» (Martin, *Le Patois de Lallé en Bas-Champsaur*, parlar en el qual no escassegen els casos de ñ dissociada en *ñi*) és massa lluny per poder venir d'Espanya; mentre que això recorda l'it. *nòcchio* 'manyoc, menjar arraimat', 'pinyol de fruita', *gnòcco* 'mandonguilla', l'origen del qual no està ben aclarit (el que dona REW, 5967, no gaire convincent en termes fonètics per a l'italià, per a les formes catalano-occitanes és impossible).

En fi, aquestes analogies extra-hispàniques resten poc precises, una mica vagues i poden ser casuals. També convindria aportar algun suport a la isolada forma delfinesa, que altrament pot ser manlleu italià o català (Martin es vanta d'haver viscut a Catalunya i saber bé el català).

En canvi, fa impressió l'alternància triple de sufix *ANNÖKKO- / *ANNAKKO- / *ANNĪKKO- que semblen presentar el cat. *anyoc*, el gall.-port. *anaco* i el cas. *añico*, dins la idea general de 'grupet de bocins o coses menudes', 'grup de trossos', 'tros, fragment'. Majorment tenint en compte que els sufixos en -kk- foren molt vivaços en el cèltic continental, i precisament, més que en altres combinacions, precedits d'aquestes tres vocals -akko-, -ōkko-, -īkko-. ¿Hi hauria algun enllaç en el lèxic cèltic conegut o alguna base per creure que una arrel indoeuropea hagués pres la forma ANN- en cèltic? Ni ho veig clar ni tampoc com a mancat de tota perspectiva. Em limitaria a assenyalar l'irl. ant. *an-art* 'drap de tela'. Si en aquest tinguéssim un sufix -art (potser en relació amb el conegut sufix -reto- del cèltic comú, que sovint, combinant-se amb radicals en -a-, pren la forma tardana -art, cf. els celtismes dialectals francesos *somart*, *savart*, i el que en dic a l'article *villuerto-vilorto* del DCEC), i si hi hagués relació amb l'arrel indoeuropea PEN- per a 'roba, teixit' (cf. també ll. PANNUS 'drap'), hi hauria alguna confirmació del caràcter cèltic d'un ANN- amb la pèrdua cèltica de la P- indoeuropea. Però tot això resta incertíssim,³ i tampoc podem dir que semànticament sigui ben convincent la concreció d'un sentit de 'lliços' o 'bocins de tela' cap al de 'trossos', 'manyocs d'objectes o fruits menuts'.

DERIV.: *Anyocar*. *Anyocada*.

¹ Per al galleg vegeu ara més documentació i mot de fiar en el DECH, s. v. *añicos*. El gall. *anaco* ja apareix, d'altra banda, en un doc. de 1535 (*Cuad. de Est. Gall.* II, 604). — ² Dir com fa *AlcM* que *anyoc* «sembla relacionable amb *manyoc*, però és poc explicable la pèrdua de la *m*-» és invertir arbitràriament els termes. Galdós eufemisme «poc explicable» per a processos d'evident impossibilitat fonètica. — ³ Pok., IEW, 788.32ss. declara «òbscura» la formació de l'irl. mj. *an-art*. La forma més